

Asia: VN/5137/2022-OM-229

Ehdotus uudeksi valmiuslaiksi; työryhmän mietintö

1 luku. Yleiset säännökset

1 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

2 luku. Varautumisvelvollisuus

Yleisen varautumisvelvollisuuden organisatorista soveltamisalaa (6 §:n 1 mom.) koskevat huomiot:

Yleisen varautumisvelvollisuuden aineellista sisältöä (6-8 §) koskevat huomiot:

Lääketeollisuus ry pitää varautumisvelvollisuuteen ehdotettuja täsmennyksiä ja linkitystä riskiperusteisiin toimiin kannatettavina. Katsomme, että ehdotus luo edellytykset varautumisen tason parantamiselle ja edellytyksille ennakoida häiriöitä, lääkehuolto mukaan lukien.

Muut 2 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Ehdotuksessa ei esitetä yksityisille yrityksille yleistä varautumisvelvollisuutta, mutta monien kriittisten alojen lainsäädännössä kohdennetaan erityisiä velvoitteita alan toimijoille. Toimivan lääkehuollon ylläpitämisessä normaalioloissa elinkeinoelämän rooli on keskeinen. Yksityisen sektorin varautuminen on syytä jättää edelleen alaa koskevan erityissääntelyn, sopimusten ja vapaaehtoisuuden varaan.

Lääkkeiden velvoitevarastointi tuo lääkeyrityksille merkittävän vastuun materiaalisesta varautumisesta normaalioloissa. On tärkeää tunnistaa sääntelyn aiheuttama kokonaistaakka elinkeinoelämälle ja välttää kaikin keinoin tarpeetonta päällekkäistä tai ristikkäistä sääntelyä.

Lääkkeiden saatavuuden turvaamisen kannalta on myös tärkeää, että kansalaiset varautuvat osaltaan lääkkeiden riittävyyteen ja osaavat esimerkiksi hakeutua oikea-aikaisesti apteekkiin hakemaan tarvitsemiaan lääkkeitä.

3. luku Poikkeusoloista ja lisätoimivaltuuksien käyttöönotosta päättäminen

Poikkeusolojen edellytyksiä (11 §, vrt. nyk. poikkeusolojen määritelmä) koskevat huomiot:

Lääkkeet ovat väestön terveyden ja yhteiskunnan toimivuuden kannalta välttämättömiä hyödykkeitä. Lääkkeiden saatavuuden lukeutuminen poikkeusolojen toteamisen edellytyksiin kytkee lääkehuollon ja lääkkeet selkeästi kriittisen infrastruktuurin ydintoimintoihin.

Poikkeusolojen alkamista ja päättymistä koskevaa päätöksentekoa (12 ja 21 §) koskevat huomiot:

-

Lisätoimivaltuuksien käyttöönottonenettelyä (13-20 §) koskevat huomiot:

-

Valtioneuvoston erityisiä seurantavelvollisuuksia (22 ja 23 §) koskevat huomiot:

-

4 luku. Poikkeusolojen hallinnan ohjaus ja hallinnon erityisjärjestelyt

4 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

5 luku. Lisätoimivaltuuksien käyttöperiaatteet ja soveltamista koskevat yleiset säännökset

5 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

6 luku. Hallinnon järjestäminen ja valtion taloudenhoito

6 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

7 luku. Työvoiman saatavuuden turvaaminen

7 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

8 luku. Työvelvollisuus

8 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

9 luku. Sotilaallisen puolustusvalmiuden turvaaminen

9 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

10 luku. Liikkumisen ja oleskelun rajoittaminen sekä väestön siirtäminen

10 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

11 luku. Otto-oikeudet ja palvelujen suorittamisvelvollisuus

11 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

12 luku. Väestön välttämättömän toimeentulon turvaaminen ja sosiaaliturvan muutokset

12 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

13 luku. Välttämättömien hyödykkeiden ja palvelujen saatavuuden turvaaminen

13 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Lääketeollisuus ry toteaa sosiaali- ja terveydenhuollon kannalta välttämättömien hyödykkeiden saatavuuteen liittyviin vienti- ja tuontirajoituksiin sekä vienti- ja tuontikieltoihin liittyen, että monet lääkkeiden saatavuuteen vaikuttavat seikat ovat vahvasti keskinäisriippuvaisia kuten myös globaaleista tuotanto- ja toimitusketjuista sekä logistiikasta riippuvaisia. Kyse on kokonaisuudesta ja ekosysteemistä. Poikkeusoloissa yhteiskunnan toimintakyky ja kansalaisten terveyden turvaaminen rakentuvat pitkälti siitä, että kriittisillä sektoreilla toimivat yritykset pystyvät ylläpitämään toimintansa, reagoimaan nopeasti muuttuviin olosuhteisiin ja selviytymään pitkäkestoisistakin häiriöistä. Kansallisessa sääntelyssä on huomioitava Suomen kilpailukyky ja varmistettava, että globaalissa kilpailussa toimivat yritykset pitävät ja kehittävät toimintaa myös Suomessa.

Lääketeollisuus ry pitää yleisesti hyvänä kulutushyödykkeiden säännöstelymekanismien laajentamista ostoluvituksesta määrällisiin rajoituksiin ja ostokiintiöihin.

14 luku. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä koulutuksen turvaaminen

14 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Lakiehdotus parantaa Lääketeollisuus ry:n näkemyksen mukaan lääkehuollon turvaamisen edellytyksiä poikkeusoloissa ja tukee oikea-aikaista päätöksentekoa.

Lääke- ja verihuollon sekä terveydenhuollon tavaroiden ja palveluiden saatavuuden turvaamista kuvaava lakiehdotuksen 99§ selkiyttää lääkkeiden maahantuontia, jakelua, varastointia, myyntiä tai kulutukseen luovuttamista koskevaa sääntelyä osana kriittisen infrastruktuurin suojaamista ja on toimeenpanovastuiden osalta selkeä.

Mikäli toimija, joka valmistaa lääkkeitä tai verituotteita, veloitetaan laajentamaan tuotantoaan tai valmistamaan sellaisia tuotteita, joita ei ole saatavissa muilla tavoin, siirtämään tai muuttamaan toimintaansa, on huomiotava sektorilainsäädännön asettamat rajoitteet ja saatavilla olevan, vaatimukset täyttävän henkilöstön, raaka-aineiden ja tuotantokapasiteetin saatavuus kunkin tilanteen mukaisesti. Veloitteiden tulee olla perusteltuja ja kohtuudella tehtävissä olevia.

Lääketeollisuus ry näkee sosiaali- ja terveysministeriön roolin vahvistamisen hyvänä asiana lääkkeiden käytön ja jakelun kannalta, jos lääkkeiden velvoitevarastoja on poikkeusoloissa tarpeen ottaa laajamittaiseen käyttöön.

15 luku. Asumisen järjestäminen

15 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

16 luku. Rahoitusmarkkinoiden ja vakuutusmarkkinoiden turvaaminen

16 luvun (pl. 110 §) säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 1 kohtaa (vientikielto) koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 2 kohtaa (tuontikielto) koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 3 kohtaa (tiettyjen taloudellisten toimien kieltäminen) koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 4 kohtaa (kotiuttamisvelvollisuus) koskevat huomiot:

-

110 §:n 2-5 momenttia koskevat huomiot:

-

17 luku. Energia-, vesi- ja jätehuollon turvaaminen

17 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

18 luku. Välttämättömien viestintä- ja postipalveluiden turvaaminen

18 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

19 luku. Ruoantuotannon turvaaminen

19 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

20 luku. Välttämättömän rakentamisen turvaaminen

20 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

III osaa koskevat yleiset kysymykset

Toimivaltuusosan rakennetta ja toimivaltuuksien sääntelytapaa koskevat yleiset huomiot:

-

Mahdolliset muut koko toimivaltuusosaa koskevat huomiot:

-

21 luku. Lisätoimivaltuuksien täytäntöönpanoa koskevat yleiset säännökset

21 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

22 luku. Lisätoimivaltuuksien täytäntöönpanoa koskevat erityiset säännökset

22 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

23 luku. Korvaukset

23 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

24 luku ja rikoslain muuttamista koskeva lakiehdotus. Rangaistussäännökset

Valmiuslain 24 luvun ja rikoslain muuttamista koskevan lakiehdotuksen (2. lakiehdotus) säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

25 luku. Muutoksenhaku

25 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

HE-luonnoksen yleisperustelut

Vaikutusten arviointia koskevat huomiot:

-

Säätämisyjärjestysperusteluja koskevat huomiot:

-

Muut HE-luonnoksen perusteluja koskevat huomiot:

-

Työryhmän mietintö

Uudistuksen tarpeellisuutta ja sen keskeisiä ratkaisuja koskevat yleiset kannanotot:

-

Muut työryhmän mietintöä koskevat yleiset huomiot:

Lääketeollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua työryhmän mietinnöstä, mukaan lukien ehdotus uudeksi valmiuslaiksi.

Lääketeollisuus ry tukee kokonaisvaltaista varautumisajattelua ja hallitusohjelman mukaista tavoitetta valmiuslain kokonaisuudistuksesta, jolla rakennettaisiin tarvittavat toimivaltuudet kriisien johtamiseen ja varautumiseen siten, että yhteiskunnan toimintaedellytykset turvataan ja mahdollistetaan oikea-aikainen päätöksenteko poikkeusoloissa.

Sirviö Mari
Lääketeollisuus ry